

אביגדור ("יאנוש") בן-גל, אלוף-פיקוד המרכז, משה ("מוישה וחצי") לוי, ואלוף-פיקוד-הדרום, דן שומרון, קיבלו את תפקידיהם חודשים ספורים קודם לכן, ועדיין לא חיממו את כסא האלוף שלהם. אלה לא יכלו להיות איום על רפול.

הפיתרון של ויצמן היה טליק. הוא החליט על מימוש תוכניתו של טליק בעניין מפקדת-כוחות-היבשה, על החזרתו של טליק לשרות-פעיל, ועל הצבתו בראש המפקדה האמורה לקום. לכל היה ברור: טליק הוא הרמטכ"ל הבא של צה"ל, ואם רפול ימשיך להרגיז את ויצמן, יהיה טליק למטכ"ל תוך תקופה קצרה ביותר. אולם הסיגנון הווייצמני שבו נתקבלה החלטה זו קומם אלופים רבים בצבא, ויצמן הופיע בישיבת-מטכ"ל, והודיע לאלופים על החלטתו. רק אחר-כך הוא ביקש מהם להתייחס אליה, ולערוך דיון. במהלך הישיבה נודע לאלופים כי עוד לפני תחילתה של הישיבה ביקש ויצמן לזמן את הכתבים הצבאיים לשעת צה"ר כדי להודיע להם על הקמת המפי"קדה. היה ברור לאלופים שווייצמן מביא להם עובדה מוגמרת, ומבקש מהם להיות חותמת-גומי להחלטה שלו.

להרוויח

זמן יקר

שיבת המטכ"ל היתה סוערת. אלוף פי צה"ל התחלקו ביניהם בצורה חדה בין תומכי מכב"ש, טליק ושר-הביטחון, אלוף

קפת-החנינות של רפול, לא היה שלם איתו, אך החליט לתת גיבוי לרמטכ"ל שלו. חוות-הדעת הפוליטית שנתן הרמט"ל כ"ל בבג"צ אילון-מורה, והצהרות בעלות גוון פוליטי של הקצין מס' 1 של צה"ל, ד"ק החריפו את היחסים בין הרמטכ"ל לשר.

מסיבת העתונאים

הרגיזה

יצמן החליט שהוא רוצה במישהו שינשוף בעורפו של רפול. הוא היה זקוק לקצין שיאיים על רפול. הוא חיפש מועמד לרמטכ"ל הבא, כדי שיהיה ברור

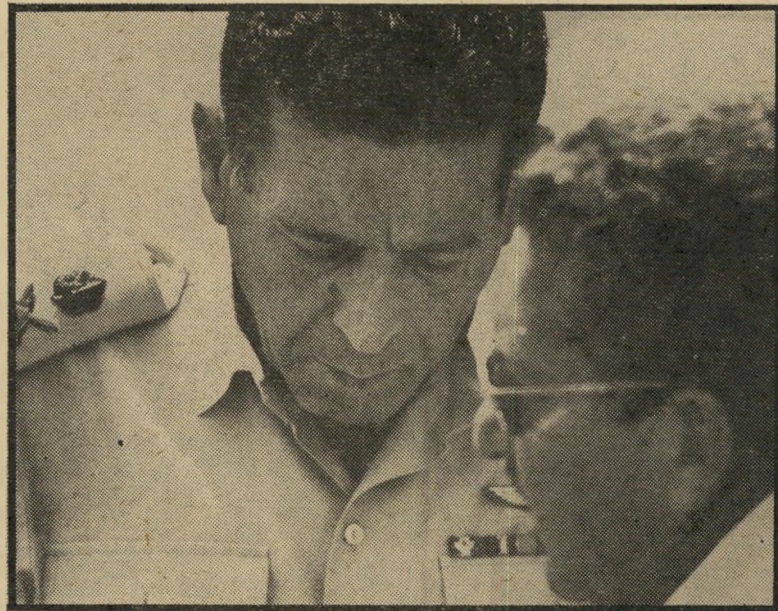
רים האחרים בצה"ל, שהקמת מפקדה כזו עלולה לרוקן במשך הזמן את תפקיד הרמטכ"ל מתוכו. הרמטכ"ל האמיתי של צה"ל יהיה, עם הקמת המפקדה, מפקד מפקדה זו, ואילו הרמטכ"ל יהיה רק מתאם בין הזרועות השונות. הרמטכ"ל נקט במדיניות של השהייה מכוונת של ביצוע מסקנות המיכללה לביטחון-לאומי. אולם טליק לא נח ולא שקט. הוא המשיך להלחם בתוך מערכת הביטחון ובתוך המערכת הפוליטית, לשם מימוש הרעיון שלו. חודשים אחדים אחרי מינויו של רפול כרמטכ"ל הבין שר-הביטחון דאז, עזר ויצמן, שהוא עשה מבחינתו טעות במינוי רפול. האיש שהיה ידוע כשקט,

סגן-השר, המערכות, שהיו מוצפות בראיונות עם אישים, ביניהם נשיא-המדינה, ראש-הממשלה והרמטכ"ל, סרבו כולם, פרט למערכת ג'רוסלם פוסט. רק כשהודלף לכתב-הצבאי של חסלווייה, עמירם ניר, שציפורי רוצה להטיל פצי צה"ל, קיבל סגן-השר את הבמה שבה יכול היה להכריז מילהמה על בגין. ציפורי ידע שבחירת נישא מפקדת-כוחות-היבשה, כעילה לקרב שלו נגד בגין, תדליק את צמרת צה"ל ואת ראשי מערכת הביטחון. בשנים האחרונות חי צה"ל תחת הצל של תוכנית המכב"ש, אשר הביאה לקרע במטה-הכללי.

ישיבת-מטכ"ל

מרתונית

תחילתה של התוכנית אחרי מילחמת יום-הכיפורים. צה"ל היה זקוק אז לשינוי משמעותי במיבנהו ובהרכבו. את הרעיון העלה האלוף ישראל ("טליק") טל. הוא פנה אל הרמטכ"ל דאז, רבי-אלוף (מיל') מרדכי ("מוטה") גור, והגיש לו מיסמך ובו תוכנית מפורטת להקמת מפקדת-כוחות-היבשה. על-פי תוכניתו של טל יאוחדו תחת מפקדה אחת ארבע מפקדות קיימות: מפקדת-קצין-צנחנים וחי"ר, השריון, התותחנים וחיל-ההנדסה. גור קיבל את תוכניתו של טל, והטיל על האלוף שמואל ("גורודיש") גונן, ש-סולק קודם לכן על-ידי ועדת-אגרנט מי תפקידו, לבדוק את הנושא. גורודיש, הר ידוע כידיד קרוב של טליק, ערך עבודה יסודית. במשך חצי שנה הוא חקר את

אלוף טל ועזר ויצמן לנשוף באוזן של רפול

מועמד בן-גל איום בהתפטרות

מועמדים אדם ושומרון וחק לעומת אנטבה

מועמד לוי הרמטכ"ל הבא?

רפול שתק. באופן רשמי הוא היה בעד הקמת מפקדת-כוחות-היבשה, אם כי לכל היה ברור שהוא מתנגד להצעה כולה. לפני ההודעה המפתיעה של ויצמן נפגש הש"ר עם הרמטכ"ל. בצורה הישירה ביותר אמר ויצמן לרפול: "אני הגנתי עליך בכל הפרשות, ונתתי לך גיבוי לאורך כל הדרך. עכשיו אתה צריך לפרוע את ה"שטר". רפול נאלץ להסכים. אמר כמה מילים סתמיות של תמיכה בתוכנית, לא הביע לה התנגדות.

לרפול שאם הוא יגויס, יש במי החליף אותה. המועמד הטבעי לכך היה מתחרו של רפול על תפקיד הרמטכ"ל, מי ש-מכהן היום כמפקד המיטרה, הרצל שפיר. אולם שפיר פרש מצה"ל בטריקת דלת. ראש אג"ם, האלוף יקותיאל ("קוטי") אדם, היה עדיין חדש בתפקיד, ואי אפשר היה למנות אותו כרמטכ"ל. שלושת אלופי הפיקודים, מהם צומח בדרך-כלל רמטכ"ל, היר אלופים חדשים. אלוף-פיקוד-הצפון,

כלא-דברן, שאינו מתעסק בפוליטיקה וב-עיתונות, התחיל לפתע להפריע לווייצמן. רפול התגלה כנץ קיצוני, כדברן, וכמי שגולם במעשים ובדיבורים על תפיסת העולם הלאומנית שלו. ויצמן מצא עצמו לפתע נאלץ להגן על רפול בעיקבות ה"סערות הציבוריות שליוו את החנינות הר-סיטוגיות שהוא נתן לרוצחי שבויים ו-אורחים. פרשות פינטו, שדה ולדרמן היו רק אחדות מהפרשות שהסעירו את דעת-הקהל ביגלל רפול. ויצמן, שנדהם ממת-

הנושא, בדק את כל האפשרויות, והציע כמה תוכניות אלטרנטיביות להקמת מיפי-קדת-כוחות-היבשה. לכל היה ידוע ש-גורודיש עובד בהכנת התוכנית שלו בר-שיתוף פעולה הדוק עם יוזם ההצעה, טליק.

ישיבת-מטכ"ל, שנערכה בעקבות הגשת תוכנית גורודיש, היתה ישיבת-המטכ"ל הר-ארוכה ביותר שנערכה אי פעם בצה"ל. היא נמשכה שלושה ימים תמימים, מבוקר עד ערב. בסופו של הדיון המרתוני ש-בה מוטה במילים חמות את העבודה של גורודיש, אך הודיע על דחיית ההצעה. אולם טל, שבאותה תקופה היה אורח ושכיהן כעוזר-מייוחד לשר-הביטחון, כש-הוא עוסק בעיקר בענייני טנק המרכבה, לא ויתר. הוא המתין כמה חודשים, והגיש לשר-הביטחון, עזר ויצמן, את מה ש-מכונה בצה"ל ספר טל. היה זה כרך ע-כרכס ובו תוכנית מפורטת מחודשת להקמת מפקדת-כוחות-היבשה.

וייצמן הטיל על מוטה לבדוק שוב את הנושא. הפעם לא בחר מוטה בקצין בודד לבדוק את העניין, אלא הטיל על המיכללה-לביטחון-לאומי לבדוק את כל ההיבטים של הצעת המכב"ש, ולהגיש לו הצעות מפורטות. המיכללה חקרה את הנושא לעומק, והגיש מסקנות המחיי-בות את הקמת מפקדת כוחות היבשה. בינתיים התחלף הרמטכ"ל, ורבי-אלוף רפאל ("רפול") איתן קיבל את התפקיד. רפול לא רצה בהקמת מפקדת כוחות יבשה, אם כי אף פעם לא אמר זאת. הוא אדם, כפי שיעו כל הקצינים הבכ"י